

СТАНОВИЩЕ

от д-р Лъчезар Любенов Перчеклийски –
доцент в Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград,
на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната
длъжност „Доцент“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (Филиал –
Смолян) по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки, професионално
направление 2.1. Филология, научна специалност Съвременен български език*

Конкурсът за *доцент* е обявен в Държавен вестник (бр. 98 от 19.11.2024 г.) и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) за нуждите на Филиал – Смолян. Научното жури е определено със Заповед № РД-22-73 от 17.01.2025 г. на Ректора на ПУ.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствено **гл. ас. д-р Мирослав Красимиров Михайлов**, който работи на основен трудов договор в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (Филиал – Смолян).

Представеният от кандидата комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав (ПРАС) на ПУ и включва следните по-важни документи: 1) Заповед на ректора на ПУ за определяне състава на научното жури, 2) справка за съответствие с минималните национални изисквания, 3) професионална автобиография по европейски образец, 4) анотация на материалите по чл. 65 от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите (на български и английски език), 5) справка за научната работа, 6) списък с научните трудове и 7) дипломи за завършено висше образование и получена докторска степен.

Към горепосочените документи за участие в конкурса гл. ас. д-р Мирослав Михайлов е приложил в електронен вид общо 33 научни труда (4 от тях са публикувани в чужбина), свързани с конкурса, от които 2 монографии, 2 книги (едната е в съавторство, а другата е въз основа на докторската дисертация), 1 речник (в съавторство), 2 студии и 26 статии (15 са в съавторство). Широка е и тематиката, която Михайлов изследва в своите работи: българска диалектология, фонетика и фонология на българския език в синхронен и диахронен план, лексикология, ономастика (топонимия и антропонимия), етно- и психолингвистика и методика на обучението по български език.

През 2006 г. Мирослав Михайлов защитава докторска дисертация пред СНС по езикознание и ВАК му присъжда ОНС „Доктор“ по научната специалност 05.04.17 „Български език“. Темата на дисертационния труд е „Златоградският говор“. Изследването е публикувано през 2016 г.

Мирослав Михайлов има дългогодишен преподавателски опит. Кандидатът води занятия в ПУ (Филиал – Смолян) от 2001 г., като последователно заема длъжностите „асистент“ (2001 – 2003 г.), „старши асистент“ (2003 – 2007 г.) и „главен асистент“ (2007 – днес). Справката за учебната работа показва, че досега д-р Михайлов е водил курсове по съвременен български език (фонетика и лексикология), практическа граматика, история на българския език, история на новобългарския книжовен език, методика на обучението по български език и литература, увод в общото езикознание, българска диалектология, езикова култура и др. Бил е научен ръководител на 15 успешно защитили дипломанти, участвал е в 18 научни проекта (1 международен, 6 национални и 11 вътрешноуниверситетски), изнесъл е доклади в 10 научни конференции, чел е лекции в три чуждестранни университета, член е на Съюза на учените в България и на Международното социолингвистическо дружество.

Основният хабилитационен труд, с който д-р Михайлов участва в конкурса, е монографията „Диалектът на село Припек (Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2022, 176 с., ISBN 978-619-202-759-9. В нея авторът представя описание на един интересен със своите фонетични особености източнорупски говор, който отвсякъде е обграден от селища с турскоезично население. Основната цел на Михайлов е да покаже картината на съвременното състояние на припешкия диалект. При представянето на говора водещ е дескриптивният метод. Структурата на изложението следва общоприетите насоки за описанието на един диалект. Първо са разгледани фонетичните и фонологичните особености, следва описание на морфологичната система по части на речта, а в края е синтаксисът. След същинската част на книгата са посочени транскрибирани образци от диалекта.

В изследването основният акцент пада върху фонетичната страна на говора, в който, без съмнение, по-интересна е вокалната система. Това е разбираемо, защото: 1) фонетичните особености определят основните различия между отделните български диалекти, 2) Мирослав Михайлов е специалист по фонетика и фонология и тази тематика заема значително място в неговата научна продукция. В книгата по-малко внимание е обърнато на морфологията и синтаксиса, но с това работата не губи своята значимост, защото авторът е успял да представи както основните морфологични и синтактични черти, които определят принадлежността на диалекта към българския език, така и по-специфичните особености, които характеризират по-голямата част от родопските говори.

За диалекта на с. Припек съществуват няколко нови публикации от 80-те години на XX век до днес (Савова 1981, Митринов 1987, 2010, Тончева, Илиев 2016 и др.), които представят кратки или по-обширни описания на говора. Работата на Мирослав Михайлов повтаря основните езикови факти, които са посочени в тези трудове, но и задълбочава познанията за диалекта, като чрез съвременните технологии изследва акустичния аспект на гласните в

припешкия говор. Резултатите са онагледени чрез спектограми, които представят характеристиките на вокалите и техните алофони. Днес сред говорите в Източните Родопи само в диалекта на село Припек се среща фонетичната промяна $\grave{e} > \grave{u}$, която не е редукция, а представлява стесняване на гласната [e] под ударение, което е придружено едновременно и със съкращаване на нейното времетраене. От акустичния анализ се установява още, че „широката гласна от всяка корелативна двойка задължително е с по-удължено времетраене. Редукцията на вокалите е свързана повече с намаляването на техния интензитет и времетраенето, отколкото с промяна на формантните им параметри“ (с. 79).

Общата оценка за хабилитационния труд на Мирослав Михайлов е положителна. Авторът се е справил със задачата да представи фонетичните и граматичните особености на говора на с. Припек (Златоградско), като различните езикови черти са илюстрирани и с подходящи примери от лично събран от него диалектен материал. Книгата е приносна за българската диалектология, защото прави характеристика на един български родопски говор, за който в миналото са изказани и някои неточни предположения. Изводите в *Заключението* (с. 140 – 142) отразяват точно най-съществените диагностициращи черти на изследвания диалект. В библиографския списък са включени общо 101 заглавия на автори, които имат някаква близка или по-далечна връзка с темата.

Наред с всичко положително, казано до този момент, ще си позволя да направя и няколко критични бележки:

1. При коректурите преди отпечатването на монографията не са изчистени всички технически неточности, например: *характерен и за съвременния български език* (с. 24 – 25).

2. На с. 88 са посочени окончанията в множествено число на многосричните съществителни имена, но вероятно поради недоглеждане за окончание - 'ъ е даден и пример с глагол: *измъчѣйѣ* (*а̀с до̀йдаха та ма пуйѣха и дукѣраа ма бѣз да зна̀м / измъчѣйѣ ма ѣѣтце ма измъчѣйѣ*).

3. На с. 95 сред примерите за членувани форми в множествено число за обща определеност е посочен пример в единствено число: *инса̀нѣт* (*инва̀ гу са вѣдвали инса̀нѣт*).

4. Думата *иску̀тен* е дадена като пример за прилагателно име, но според мене това е минало страдателно причастие от гл. *иску̀тя* 'отгледам, отхраня' (с. 95).

5. В Библиографията два пъти е повторен трудът на Г. Митринов, който е публикуван през 1987 г.

Посочените неточности не са от съществено значение, защото са допуснати поради недоглеждане и могат да се отстранят при евентуално второ издание на книгата.

В конкурса Мирослав Михайлов участва още и с монографията „Фонетика на съвременния български книжовен език (С оглед на диалектното състояние)“ (Смолян, 2018, 160 с., ISBN: 978-954-8767-70-5). Книгата представлява учебно пособие, в което е разгледано съвременното състояние на българската фонетика и фонология. Направен е преглед на авторите и публикуваните по темата трудове. Фонетичните особености на книжовния език са разгледани в съпоставка с диалектните фонетични черти.

Трудовете на Мирослав Михайлов (монографии, студии и статии) се отличават с аналитичност и прецизност при излагането на езиковите факти. Авторът използва умело стилистичните особености на българския книжовен език. Терминологията е точна и изчистена, а цитиранията – коректни. Не са забелязани никакви чужди идеи, които Михайлов да е представил като свои. Важността на проблемите, които са разгледани в научните публикации, се потвърждава от приложената авторска справка за забелязаните цитирания (общо 21 цитирания, от които 3 са в чуждестранни списания).

Документите и материалите, представени от д-р Мирослав Михайлов отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове извън материалите, свързани със защитата на дисертационния труд. В работите на кандидата има оригинални приноси, които са получили научно признание.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни приноси намирам за основателно да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад с предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на д-р Мирослав Красимиров Михайлов на академичната длъжност „Доцент“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (Филиал – Смолян) по професионално направление *2.1. Филология (Съвременен български език)*.

15.03.2025 г.

Благоевград

Изготвил становището:

/Доц. д-р Лъчезар Перчеклийски/